

Referanse: 2012/478 / 7

Ordningsverdi: 031/&13

Vår saksbehandler: Willy Hægeland

Telefon:

Saksgang:

Politisk saksnummer	Politisk utvalg	Møtedato
12/79	Kommunestyret 2011-2015	21.06.2012

**Søknad om endring av fylkesgrensa mellom Aust-Agder og Vest-Agder.
Høring****Rådmannens forslag til vedtak:**

Etter en samlet vurdering vil Froland kommunestyre råde til følgende rangering av de skisserte alternativer i høringsbrevet fra Kommunal- og regionaldepartementet:

1. Opprettholde dagens fylkesgrense
2. Fylkessammenslåing (men lite relevant, større regioner mye mer nærliggende)
3. Skifte av fylke for kommunene Lillesand, Birkenes, Iveland og Evje og Hornnes.

Forslag fra:

Sp/H/KrF:

Kommunestyret ønsker at Aust-Agder fylke videreføres med 15 kommuner som i dag. En overføring av enkelte kommuner til Vest-Agder fylke vil svekke et redusert Aust-Agder på en slik måte at evnen til å møte framtidige utfordringer blir problematisk.

Avstemning:

Forslaget til SP/H/KrF ble vedtatt med 14 stemmer. Rådmannens forslag fikk 4 stemmer

Vedtak i Kommunestyret 2011-2015 - 21.06.2012:

Kommunestyret ønsker at Aust-Agder fylke videreføres med 15 kommuner som i dag. En overføring av enkelte kommuner til Vest-Agder fylke vil svekke et redusert Aust-Agder på en slik måte at evnen til å møte framtidige utfordringer blir problematisk.

Vedlegg:

Høringsbrev fra Kommunal- og regionaldepartementet.

Bakgrunn / Saksfremstilling:

Lillesand, Birkenes, Iveland og Evje og Hornnes kommuner har over lengre tid arbeidet først for sammenslåing av Aust-Agder og Vest-Agder og dernest overgang for den enkelte kommune fra Aust-Agder til Vest-Agder fylke dersom det ikke får gjennomslag for primærstandpunktet fylkessammenslutning. Ved forrige kommune- og fylkestingsvalg ble det gjennomført folkeavstemning i Aust-Agder-kommunene om fylkessammenslutning. De fire nevnte kommunene hadde i tillegg egne folkeavstemninger om skifte av fylke. De lokale avstemningene om skifte av fylkestilhørighet gav naturlig nok et flertall for skifte av fylke.

Samlet for fylket gav folkeavstemningen et klart flertall for å opprettholde dagens fylkesgrense.

Det er i den aller seneste tid opplyst i media at representanter for de fire kommunene har drevet et utstrakt lobbyarbeid overfor departementet i sakens anledning.

Kommunene og fylkeskommunene i Agder-fylkene er bedt om å uttale seg, med frist 13. august d.å. I høringsbrevet er kommunene bedt om å uttale seg til følgende scenarier og prioritere:

1. Opprettholde dagens fylkesgrense
2. Overgang til Vest-Agder for Lillesand, Birkenes, Iveland og Evje og Hornnes.
3. Fylkessammenslåing

Vurderinger:

Rådmannen peker på at det har vært avholdt en folkeavstemning som gav et klart flertall for å opprettholde dagens fylkesgrense. Også resultatet i Froland ble et klart ja til å opprettholde dagens fylkesgrense.

Ut fra at denne saken først og fremst er et demokratisk og politisk spørsmål, vil rådmannen legge resultatet av folkeavstemningen til grunn, og vil anbefale kommunestyret å råde departementet til å opprettholde dagens fylkesgrense.

Et skifte for fire av fylkets 15 kommuner med et samlet folketall på ca 20000 innbyggere av fylkets totalt 106000 innbyggere vil gi dramatiske konsekvenser for Aust-Agder som en funksjonell region i dagens trenivåstruktur i norsk forvaltningsstruktur. Å se for seg at de fire nevnte kommunene skulle skifte tilhørighet til et annet fylke, ville redusere Aust-Agder til et så lite fylke at fylket ikke ville bli tilstrekkelig effektivt selv innen fylkeskommuneordningen vi har i dag. Det gjelder særlig innen regional utvikling, kultur, men også næringspolitikk. Men et fylke er noe mer enn en fylkeskommune, det er også et valgdistrikt til stortinget, og det er et bo- og arbeidsområde med all den infrastruktur som også genereres av privat virksomhet. Også innen disse samfunnsområder vil et redusert Aust-Agder bli ineffektivt med et fravær av 20000 innbyggere. For å illustrere vil virkningen av å avstå de fire nevnte kommuner tilsvare det samme både mht. folketall og øvrige samfunnsvirkninger om fylket skulle miste Grimstad kommune.

Kommuner i grenseområder vil alltid ha andre utfordringer enn øvrige mer sentralt plasserte kommuner. Men det er ikke grensekommunene i vest alene om. Vi har grensekommuner i øst mot Telemarks grense også, men disse har aldri seriøst satt et fylkesskifte på dagsorden. På den annen side er det en utfordring for både administrative og politiske fylkesorganer i Aust-Agder å sørge for at de fire kommunene opplever at de blir inkludert.

De fire kommunene er også innbyrdes forskjellige:

Lillesand er en bykommune med mer enn 9000 innb, som har bærekraft til å betjene sitt lokalsamfunn og sin region uansett. For Birkenes er det en mer tradisjonell vestvendthet pga ren beliggenhet, men også Birkenes har en størrelse som gir bærekraft til å være selvgående. Evje og Hornnes var på 90-tallet i faresonen da forsvaret la ned Infanteriet på Evjemoen og dermed et tap av mange statlige arbeidsplasser. Men i de siste 15 årene har Evje og Hornnes gjennomført en betydelig og etter manges mening svært vellykket omstilling ikke minst av arbeidslivet med tilvekst av nye arbeidsplasser som gjør at også Evje og Hornnes må sies å ha et volum som gir bærekraft og evne til å være selvgående. Det lavere folketall kommunen har sammenholdt med Lillesand og Birkenes, oppveies i høy grad av tettstedet Evjes bymessige omfang og karakter i kraft av å være et betydelig samferdselsmessig knutepunkt som genererer mye ekstra vekstkraft pga. gjennomgangstrafikken. Iveland har historisk vært mest orientert mot Vennesla, og har et folketall i en helt annen divisjon enn de øvrige. Ut fra dette kan ikke rådmannen se hva de fire kommunene har å vinne på å skifte fylke. Samtidig taper Aust-Agder mye.

Spørsmålet om fylkessammenslåing må sees som et alternativ til et skifte av fylke for de fire kommunene. Slik sett vil det være et mindre onde. Men spørsmålet er et typisk "bordet fanger"-spørsmål, da det etter rådmannens mening er langt mer relevant å vurdere argumentene for oppheving av fylkesgrensa. Tilhengerne av å oppheve fylkesgrensa hevder i hovedsak at dagens fylkesgrense hindrer:

1. Samarbeid for hele Agders beste
2. Å bli sett av sentrale myndigheter i Oslo.

Til dette vil rådmannen bemerke at bibehold av Agder-kommunenes aksjemajoritet i Agder energi i 2001/2002 var et interkommunalt samarbeid regissert fra ordføreren i Arendal, og med viktige støttespillere først og fremst i Vest-Agder. Det er den største regionale saken i nyere tid på Agder, som har bevist at fylkesgrensa ikke er noe hinder, det handler mer om viljen. Når det gjelder å bli sett, er det viktig å ta innover seg at et samlet Agder ikke vil utgjøre noe befolkningsmessig volum som alene vil skille Agder ut fra andre fylker. Erfaringsmessig handler det å bli sett av sentrale myndigheter i mye større grad om å forberede gode saker og gode anliggender før en legger dem fram for statlig myndighet. Og denne dyktigheten er rådmannen overbevist om er like oppnåelig med dagens fylkesstruktur. Om en skulle oppnå noen gevinst ved en strukturendring, peker rådmannen på at det eneste rette i så måte måtte være en radikal regionalisering av Norge med sanering av en rekke av dagens fylker.

Ut fra dette vil rådmannen anbefale kommunestyret å legge seg på følgende rangering av alternativene:

1. Opprettholde dagens fylkesgrense
2. Fylkessammenslåing (men lite relevant, større regioner mye mer nærliggende)
3. Skifte av fylke for kommunene Lillesand, Birkenes, Iveland og Evje og Hornnes.

Kommuneplanens føringer:

Froland er sentralt plassert i Aust-Agder.